

3. uge

Loven gentages

Femte Mosebog 5 og 26,16-19

”Jeg opretter min pagt med dig og dine efterkommere i slægt efter slægt, en evig pagt: Jeg vil være din og dine efterkommeres Gud” (1 Mos 17,7).

Hovedtanke

Lovgivningen på Horebs Bjerg ønsker at fremme en relation fra hjerte til hjerte. For den nye generation bliver Guds vilje fortolket og formuleret på ny.

Introduktion

”Go Down Moses” er en af de mest kendte afroamerikanske spirituals. Med Guds gentagne befaling til Farao: ”Let my people go!” var den med til at holde tanken om frihed levende for generationer af slaver. Denne spiritual har inspireret musikere som for eksempel Louis Armstrong, Bob Dylan og Nanna Mouskouri. Underligt nok finder man ikke jødiske kunstnere i denne sammenhæng, selv om sangens tema hører til de begivenheder, der satte sig dybe spor i det jødiske folk. Kun den jødisk-kanadiske musiker, Joshua Dolgin, som synger jiddische sange i hip-hop-genren, har taget emnet op.

Sabbatten er særstof for Adventistkirken. Den forbindes altid med skabelsestanken og Guds hvile, sjældent med frihed. Femte Mosebog anser sabbatten for en frihedens fest. ”Husk, at du selv var træl i Egypten, og at Herren din Gud førte dig ud derfra med stærk hånd og løftet arm” (5,15). De 10 bud i 5. Mosebog har en anden synsvinkel end i 2. Mosebog.

Oversigt

Søndag	En pagt med de levende	5 Mos 5,1-5.22-23
Mandag	Jeg er din Gud, der udfrier	5 Mos 5,6-11
Tirsdag	Sabbat og frihed	5 Mos 5,12-15
Onsdag	En fredelig sameksistens	5 Mos 5,16-21
Torsdag	Ikke FOR AT, men FORDI	5 Mos 26,16-19
Fredag	Guds vilje 2.0	

En pagt med de levende

5 Mos 5,1-5.22-23

Hvordan gør Moses forfædrenes erfaringer vedkommende for dem, der lever på hans tid?

Moses som mellemmand – hvornår har man behov for en person, der kan mægle?

Forståelse/
forklaring

Horeb betyder "tørke", "kedsommelighed", "udørken". At dette navn anvendes i stedet for Sinaj kunne betyde, at Horeb er navnet på bjerget, og Sinaj er en af dets tinder. Der findes også det synspunkt, at man senere hen undgik navnet Sinaj, fordi der dér praktiseredes en hedensk kult. Dette kunne betyde, at der er tale om en senere overlevering. Der er ligeledes andre steder i Mosebøgerne, der tyder på, at disse er blevet bearbejdet i kongetiden, fx 1 Mos 36,31.

Den generation, der drog ud fra Egypten, er uddød (2,14), men Moses taler til sin generation, som om det var den, der drog ud. Hver generation træder ind i Guds pagt med dens velsignelser og forpligtelser. Gud er ikke en Gud for de døde, men for de levende (sml. Matt 22,32).

Anvendelse

Tænk på bedstemors sølvstykke, der engang tilhørte oldemor, og som nedarves fra generation til generation. Det er en værdifuld arv og et kært minde, der hverken mister sin værdi eller sin skønhed, og som kun kommer frem ved specielle anledninger. Og tænk på bedstefars gamle telefon med nummerskive og ledning. Den kan dårligt nok anvendes i dag. Det er i hvert fald bøvlet, hvis man gerne vil bevæge sig rundt, mens man taler i telefon. På samme måde findes der ikke-materielle ting af evig værdi som for eksempel løfter og kontrakter.

Refleksion

Hvornår er videreudvikling og tilpasning af overleverede og vel-fungerende ting nødvendig og gavnlige?

Jeg er din Gud, der udfrier

5 Mos 5,6-11

Hvordan præsenterer Gud sig selv?

Hvilken værdi har frihed for mig?

Hvor har jeg oplevet frigørelse?

Forståelse

Det er en fundamental vigtig sætning, der indleder de 10 bud: "Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset." Gud siger her noget om sit væsen og erklærer sin pagt for gyldig. Ligesom Israel oplevede hans frisættende og beskyttende handlen, skal Guds anvisninger sikre, at friheden bevares. V. 9 siger ordret: Du skal ikke kaste dig ned for dem, og du skal ikke være slave for dem. Buddene bevarer Israel fra igen at skulle trække for fremmede guder.

Når Gud betegner sig selv som *lidenskabelig*, betyder det, at han med lidenskab vil kæmpe for at bevare pagten (sml. Es 63,15). Tanken om, at senere generationer skal bøde for fædrenes skyld, modsiges andre steder (5 Mos 7,10; Ez 18,20). Set i det lys er dekalogen en tekst, der giver håb: Gud velsigner i tusindvis (af generationer) ... Også efter eksilet er der mulighed for en ny chance, der udspringer af Guds kærlighed og trofasthed.

Anvendelse

Hvem er denne Gud, hvis vilje forkyndes i Femte Mosebog 5? Ved Sinaj var menneskene utrygge. De var bange for ham. De 10 bud gør, at mennesker bliver fortrolige med Gud. Han bliver forudsigelig og pålidelig. Gud binder ikke blot mennesket, men også sig selv til sit ord. Det er her, vi lærer Gud at kende: hans omsorg, hans nærvær, men også hans lidenskab og kompromisløshed. Gud gør uforbeholdent krav på mennesket, fordi han elsker det uforbeholdent.

Sabbat og frihed

5 Mos 5,12-15

Hvad er i denne tekst begrundelsen for sabbatsbuddet?

Hvis sabbatten er en fejring af friheden, hvordan kan den så praktiseres?

Forståelse

De 10 bud i Femte Mosebog 5 afviger på cirka 20 punkter fra formuleringen i Anden Mosebog 20. Det er forbløffende, at Moses foretager ændringer i teksten, der oprindeligt var mejslet i sten. Den tydeligste forskel er sabbatsbuddets begrundelse: Du skal huske på, at du selv var træl, og at Gud udfriede dig. Du ved, hvilken skæbne slaver har. Din træl og din trælkvinde skal hvile ligesom dig. Derfor skal du holde sabbat! Social empati og tanken om frihed spiller en større rolle i Femte Mosebog. Gud er en befrier. Disse ord indgød håb i et folk, der senere hen skulle opleve det modsatte.

Anvendelse

”Vi lever i en tid, der lægger stor vægt på produktivitet og privat ejendom og velstand. Vi oplever samtidig, at vi alle sammen – også naturen – betaler en høj pris for dette. Vi bliver udbrændt og løber tør for energi. Dermed begiver vi os faktisk frivilligt ind under en form for trældom. Behovet for tryghed og sikkerhed fører til en ny slavetilværelse, der ikke giver mulighed for afslapning og hvile.

Refleksion

Virkelig indre frihed skal opnås igen og igen. Man kan gøre sig selv afhængig af såvel ting som mennesker. Det er en permanent udfordring at leve sammen med mennesker og samtidig bevare sin indre frihed, at eje ting uden at blive afhængig af dem og at engagere sig i noget og at arbejde uden at miste sin indre frihed“ (*Vergesst nicht. Zugänge zum Deuteronomium*, Neukirchen-Vluyn 2019, 56).

En fredelig sameksistens

5 Mos 5,16-21

Hvilke sociale strukturer omtales i buddene 5-10?

Hvordan ændres synet på buddene, når man ser dem som beskyttelse af fællesskabet?

Forståelse

Sameksistensens struktur i datidens Mellemøsten kunne kun fungere, hvis man kunne stole på hinanden og udviste en fair og retfærdig adfærd over for fællesskabet. Der fandtes ingen statslige strukturer som sikkerhedsnet. Det var buddene, der skulle sikre sameksistensen. De skal helt konkret være en rettesnor for indbyrdes adfærd i samfundet, som gælder på tværs af generationer. Netop buddet om at ære sine forældre (at forsørge dem i deres alderdom), der står som det første sociale bud, var af basal betydning for det sociale og religiøse fællesskab. Hvis der blev begået uret, kunne det have konsekvenser for flere generationer.

I de 10 bud i Femte Mosebog betegnes kvinden ikke længere som mandens ejendom rangerende på andenpladsen, men hun nævnes som det første: "Du må ikke begære din næstes hustru. Du må ikke eftertrægte din næstes hus." At begære en kvinde udtrykkes med et andet udsagnsord end at begære ting. Femte Mosebog giver udtryk for en dybere forståelse af kvindens ligestilling.

Anvendelse

Buddene appellerer til velvilje generationerne imellem. Pagten forbinder generationerne. Børn og forældre har et ansvar over for hinanden. Hvor vigtigt det er, at den nuværende generation viser respekt over for den kommende, er *Friday for Future-bevægelsen* et godt eksempel på. Det er absolut nødvendigt, at der tages ansvar for klimaet og naturen på tværs af generationer.

Ikke FOR AT, men FORDI

5 Mos 26,16-19

Hvilken indre indstilling til Guds vilje kræver Moses af folket?

”Han vil være din Gud.” Er det også et løfte til mig?

Forståelse

Bud skaber og former rum til at leve. De kræver respekt for det andet menneske, dets ry og ejendom. Den, der forstår, at disse bud regulerer sameksistensen og lever derefter, fremmer liv og fred.

Pagten skaber en ny virkelighed mellem Gud og mennesket og mennesker imellem. Den er basis for, at mennesker under pagten behandler hinanden retfærdigt og med opmærksomhed. Lydigheden skal altså ikke udspringe af egennytte eller for at opnå noget, men fordi udfrielsen fra Egypten har skabt en ny situation. Lydighed bør komme af taknemmelighed, ja af kærlighed – som et udtryk for en hjertelig relation mellem Gud og Israel.

Refleksion

”Og se, der kom en hen til Jesus og spurgte: ’Mester, hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?’ (...) Jesus sagde til ham: ’Vil du være fuldkommen, så gå hen og sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattige, så vil du have en skat i himlene. Og kom så og følg mig!’ Da den unge mand hørte det svar, gik han bedrøvet bort, for han var meget velhavende“ (Matt 19,16-22).

Hvad manglede den unge mand for at kunne modstå rigdommens tiltrækningskraft? FOR AT eller FORDI? Hvilket motiv ligger der bag hans spørgsmål?

Guds vilje 2.0

Hebr 4,12

Hvad vil det sige, at Guds ord er "levende"?

Forståelse

De 10 ud i Femte Mosebog viser nye sider, fordi folket altid står foran Gud på ny.

Der er intet usædvanligt i, at overbevisninger formuleres på en ny måde i Bibelen. For eksempel drager Prædikeren det gamle profetord i tvivl, at lydighed skulle medføre et langt og godt liv (Sl 37,17-20; Ordspr 10,27; Præd 8,12b-15). Hvor der hersker korruption og vold (Præd 3,16-17; 4,1-2), og hvor Gud åbenbart ikke selv skelner mellem den gode og synderen (Præd 9,1-3), er der kun ét at gøre: udnyt og nyd nuet (Præd 9,7-10). Men selv det er ikke det sidste ord i den sag.

Refleksion

Den dag i dag fører Skriftens ord til et frit liv, når vi læser og forstår dem med nye øjne og giver udtryk for vores tro med et sprog, der er hensigtsmæssigt i vores tid.

Resumé

Den fornyede læsning af loven på Horeb ønsker at fremme en hjertelig relation og anslår overraskende nye toner. Guds ord er levende, og Gud er de levendes Gud.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

- 1 Hvilke erfaringer, som tidligere generationer har gjort, gør indtryk på jer? Hvorfor?
- 2 5 Mos 5,6-9
Hvilken betydning har det for vores tro, at Gud er en Gud, der befrier?
- 3 5 Mos 5,12-15
Hvordan kan sabbatten holdes, så den bliver en fest og en fejring af friheden? Hvem gælder denne frihed?
- 4 5 Mos 5,16-21
Buddene skal hjælpe til en fredelig sameksistens og appellere til generationernes gode vilje. Hvilke bud kunne man formulere i vores tid og samfund?
- 5 5 Mos 26,16-17
Israelitterne skulle følge Guds love af hele deres hjerte og hele deres sjæl. Hvad er basis for Jesu efterfølgelse?
- 6 Hvorfor er det vigtigt at genfortolke Guds bud i hver ny generation?